

ՊԱՐԻԶԻ ՄՈԴԱՆԵՐ

№ 6

յունիս 1900 յունիս

№ 6

ՊԱՐԻԶԻ ՄՈԴԱՆԵՐ

Ձեռն 1. Զրջագրեւս. իւրական բաց կապտագոյն կտորից, կորսածը բլիզաձեւ մուսլինից և տափտից լաշն երիզնե- յրով—նոյնպէս բաց կապտագոյն: Զարդարանքը գիւբուր ժաննակ: Կուները նեղ, Գլխարկը սպիտակ չարդից, զարդարած վարդերով և փետուրներով, Բաց գոյն ձեռնոց- ներ, Պահանջուում է իւրկի համար 8 արշ, կտոր, 2 արշ, մուսլին և 2 արշ, ճափս:

Ձեռն 2. Ամառնային զգեստ, իւր- կան վարդագոյն բատիստից, ներ- քեից կաթնագոյն գիւպուրով զար- դարւած: Օձիքը ծաղկակար, Կոր- սած-բլիզը նոյն կտորից, զարդար- ւած պլիսէով: Գլխարկը դեղին չար- դից, զարդարւած վարդերով և փե- տուրներով (քեւ): Զեղաւան բաց- գոյն ձեռնոցներ, Այս հագուստը կարելի է և ամեն գոյն տափտից էլ կարել: Պահանջուում է 8 1/2 արշ, բատիստ:

Ձեռն 3. Ամառնային Երջագրեւս. Մոխրագոյն - կապտագոյն վուալ կտորից իւրական, շապիկը սպիտակ սիւրա, օձիքը ու գօտին սև թա- լիշ: Նեղ կուները ծաղկակար, Կրո- ների և կրծքի վրայ ժաննակ:

Ձեռն 4. Փոքրահաս աղջկայ հա- գուստ, իւրական կանաչագոյն բա- տիստից, գօտին և կրծքի վրայի ծալքերը մուգ կանաչ թաւիշ, շը- յարշով զարդարւած:

Ձեռն 5. Տղայի հագուստ. Երկար վարտիկ, կարճ կուրտկա, նաւաստի լաշն օձիք սպիտակ կտորից, բաց կապոյտ երիզներով: Կարելի է այս հագուստը կարել և քաթանից, պիկէից:

Ձեռն 6. Ամառնային զգեստ, իւրական մետաքսէ աս- տառով, կորսածը և նեղ թեւերը գիւպուրով: Սպիտակ շեղական ձեռնոցներ: Գլխարկը շղարշից զարդարւած փետուրներով և ժաննակով:

Ձեռն 1. Զրջագրեւս

Ձեռն 7. Օրիորդի Երջագրեւս գրօսանքի համար. Բրդէ բարակ կանաչագոյն կտորից, իւրական կի- սագանդակաձեւ, ներքեից երկու շարք իր կտորից բիէ ատամնաձեւ: Եսեից իւրական ունի երկու կտոր ծաւաճքով: Կորսած-բլիզը ուղղա- հարթ մէջքով ժողովուում է և սպիտակ կաշի գօտի տակից շքեղ փուլում: Մոջից, կրծքի վրայ բաց- լող ընդարձակ օձիքը կաթնագոյն մետաքս մուսլինից: Օձիքը կտոր մէջքի կողմից նեղանում է առջե- լից ու զարդարւած է բիէով: Ներ- սի օձիքը կանգուն մետաքս մուսլինից, փողպատը նոյն կտո- րից: Թեւերը ներքեից, վերեից լաշն, ներքեից նեղ բացուում է, շքեղ ժաննակով պճնւած: Գլխ- արկը ոսկեգոյն չարդից կտորաձեւ, պճնւած սև մետաքսէ մուսլինից և վարդագոյն տափտից հանգոյցով:

Ձեռն 8. Զֆեղ հագուստ երիսա- սարդ կնոջ համար: Բարակ կտո- րից իւրական առջեից հարթ, կող- քերից վերև հաւաքւած պլիսէով, Ետեից կապում են երկու կտորա- ձեւ ծաւաճք: Տափտից կորսածի վրայ հագցուած է բլիզ մոխրագոյն մետաքսէ մուսլինից, Ծալէծալ

պլիսէները կորսածի վրայ շատ ճոխ պճնւած են կաթնա- գոյն սևաթեւ կար—գիւպուրով: Լաշն գօտին տափտից կոճկւած է կողքի վրայ: Օձիքը Ֆանսագի, կաթնագոյն գիւպուրից նոյնպէս սև թելակար: Զապիկ օձիքը բարձր, կանգուն մով տափտից և ժաննակ, Թեւերը թոյլ բուլիով,

ուսապիւնները պճնւած նոյն դիւպուրով: Կոր յարգեաց զլիարկը կաթնադոն մուսլինից, սպիտակ փետուրներով և ծաղիկներով զարդարած: Ձեռնոցները սպիտակ:

ՁԵՒ 9. Դերձակ-զգեստ: Սոջնից և կողքերից իւր կան հարթ, ետևից պլիսէ, մէջքը մէջտեղից կար չուսի, կուրծքը զարդարւած սպիտակ բրդէ կտորով: Օձիքը բարձր: Փողպատը շղարշից, կռները նեղ:

ՁԵՒ 10. Զգեստ ամառանոցի համար: Բաց վարդագոյն կտորից: Կորսած-բլիւզի առջևից և ետևից պլիսէ: Դիւպուրի օձիքը վերջանում է ուղիղով: Պահանջւում է 12 արշ. մուսլին:

ՆԱԽԱՊԱՐԱՆ

(Ուսանողի յիշատակաւորանից)

Սիրելի մայր.

Վաղուց է քեզ նամակ չեմ գրած և ինձ թւում է թէ դու կարող ես ինձանից դժգոհ լինել: Ուղիղ է, դու չես կարողում անմիջապէս իմ նամակներս, բայց ես երևակայում եմ քեզ որպէս մի կարդացողի, որ նամակը վերջացնելուց չետոյ՝ որդու մասին մի բան կիմանայ և կըզգայ. կանայք միշտ մեզմ ու զգայուն են լինում, մանաւանդ մայրը:

Ես սիրում եմ շատ անգամ կանանց հետ նամակագրութիւն ունենալ. նրանց առաջ գրիչս մեղմանում է և զիջողաբար է վերաբերում, որպէս սէրը՝ զրկանքների և արգելքների առաջ:

Միթէ դու չես նկատել, որ ես երբեմն շատ զգայուն և քաղցրաբարոյ եմ լինում,—այդ ժամանակ իմ հոգիս տոգորւած է քո հոգովդ, այդ ժամանակ սրտիս մէջ հնչում են քո հոգուդ մեղմ և զգայուն լարերը. ես ասում եմ՝ «dora եմ նման այդ դուրսեամբ»:

Ի՞նչու կեանքս այնպէս չըբարդեցաւ, որ ես մեծանայի միշտ քո քնքոյշ զգացմունքներիդ մէջ. ի՞նչու ինձանից չաճախ հեռացել է մայրական հրապոյրքը իր գեղեցկութեամբ. և ահա քո որդիդ այս հասակի մէջանձնատուր է եղել սոսկ մտքերի, մուսկլէր է զօրեղ երազներից, և մի դիւական տրամադրութիւն նրան քաջում է զգացմունքների հարուստ աշխարհից դէպի սոսկ բանականը... Ո՛ւր են, մայր իմ, անոյշ ցնորքները՝ իրանց գեպեցիկ ու մեղմ, քնքոյշ ու ցանկալի նւիրականութեամբ... Մի կռիւ է վարթնում որդուդ սրտի մէջ, և նրան թւում է, որ մի օր կարող է բաժանւել քո սիրոյդ սուրբ սաճարից, և կաշկանդւած կռիւ և տագնապի աշխարհում՝ նա երազում է քո խնկելի տաճարդ՝ անոյշ բուրմունքների մէջ, սուրբ երգերի ներքոյ... սոսկում է նա... Արդե՞ք մի օր, թէ չաւտեան...

Ես սիրում եմ չաւտեանութիւնը. երկինքն ու աստղերը չաւտեան են. ջուրն ու հողը չաւտեան են, իսկ երկրային կեանքում մայրական սէրը:

Չըգիտեմ, առանց սէր մեր կեանքը դոյութիւն կունենանա՞ր: Եթէ իմանաս ի՞նչ քան անհատներ սիրով սնել են ու մեծացել, կրթւել ու օգտակար են դարձել. իսկ մայ-

րական սէրը՝ որպէս հոգեկան սուրբ զգացումն է՝ միթէ այդ տաժանելի օրը... Բայց քո այս խօսքերը՝ միթէ այդ հետեանքին չի բերիլ որդուն...

Ես երբի հազարումէկ դառնութիւններ պիտի կրէի, եթէ դու «այն օրը» չըզգայիր ինձ մօտ, ամիս, այն տաժանելի օրը... Բայց քո այս խօսքերը, «առ այս երկու ոսկին, քեզ քեզ օրում պէտք կուգան...»—քո այդ խօսքերդ այնպէս են հնչում ականջիս, որ ես սոսկում եմ, բայց և միևնույն ժամանակ հոգեպէս կենդանանում: Արդեօք, աւելի վսեմ և ներդաշնակ հնչիւն կայ երկրի վրայ, քան մօր կարեկցական խօսքերը... Եթէ կեանքիս մէջ ինձ երբեք վիճակէր միշտ քաղցած մնալ,—ես չէի մեռնիլ, և քո տաճ երկու ոսկին ես չէի ծախսիլ,—ինձ բաւական էր մտաբերել քո այդ խօսքերը և քաղցրահնչիւն ձայնը, քո ծնողական պատկառելի և սուրբ հայեացքը, հաւատն, մայր իմ, ես միշտ կըկենդանանայի, եթէ քաղցածութիւնից մահամերձ լինէի:

«Այն օրը»... Վշտերի բնակարան, տանջանքների հայրենիք, չարութիւնների բոյն, բռնապետների և աւազակների իշխանութիւն, ով կեանք, դու ինչպէս այդ դժոխային արատների և արհաւիրքների հետ միասին ամփոփում ես քո մէջ «գեղեցկութիւնը» և «բարիքը»... դու նախախնամութեան ձիրք, դու մեծ հանճարի ծնունդ, ինչպէս գայլերի հետ ծնում ես դառներ, Նազուների և Ֆրանցների հետ Կարլոսներ, Կղէօպատիաների հետ Իֆիգէնիաներ և Մարգարիտներ... Ահա որտեղ է քո մեծութիւնը, քո անհասանելիութիւնը. դու երկինքը միացնում ես երկրի հետ, չըխառնելով առաջինի սրբութիւնը երկրորդի չարութեան հետ. տիեզերքի լեզուն քո մէջ է...

Ո՛վ դիտէ. անչաջողութիւնը և կեանքի փորձանքը շատերին փշրում է առաջին քաջափութում, իսկ չըփշրողն էլ այնուհետև աւելի է ամրանում և աւելի հաստատ քայլերով առաջ գնում, մանաւանդ եթէ սիրոյ քաջալերութիւն կայ. Իսկ ես չըգիտեմ ինչ պիտի լինէի, երբ իմ ճանապարհս փակեց և կիսաճանապարհ մնացի. չէի փըշուիլ, բայց կ'ամրանայի. Ահա այդ ժամանակ էր, որ քո սէրդ ինձ ամրացրեց...

Եթէ դիտենայիր, որ ես չար նպատակ ունիմ, արդեօք, այն ժամանակ էլ ինձ միևնույն նեցուկը կըլինէիր. չէ՞ որ մայրական սէրը ծաղրայեղ զգացմունք է: Բայց չէ, չէ, դու այդ չէիր անիլ. դու կատարեալ ես բարութեան և գեղեցկութեան մէջ և քո զգացմունքդ. միշտ բարիք է բերում և չարիքը հեռացնում է...

«Այն օրուանից» քանի՞ տարիներ են անցել և ես քանի՞ խոշոր փորձանքների եմ ենթարկւել, բայց ինձ թւում է. ինձ հետ էլ ոչինչ չի կարող պատահել, որ ես խորտակվմ. եթէ քաղցած մնամ՝ քո խօսքերդ կըլիշեմ...

Յովհ. Կոստանեանց

ՉԵԻ 2. Ամսոնային զգես.

ՉԵԻ 3. Ամսոնային շրջագգես.

ՉԵԻ 4. Փոփրահաս աղջկայ հագուս.

ՉԵԻ 5. Տղայի հագուս.

ՉԵԻ 6. Ամսոնային զգես.

Ս Ո Ն Ն Է Տ

Իշեր, ցերեկ նրագում եմ
Ախ քո սէրը, նումուշիկ.
Հառաչում եմ, հեծեծում եմ,
Արտասւում եմ սրտմաշիկ:

Իսկ քո սիրտը քար է կտրել,—
Ապառաժից էլ ամուր.
Դու չես ուզում, աւա՛ղ, լսել
Հառաչանքս աղէկաւոր:

Բայց զիտե՞ս, ա՛յ աղանձակս,
Որ դու քո այդ ընթացքով
Խորտակում ես մատաղ կեանքը՝
Քաղցրիկ սէրըս մերժելով:

Չէ, հաւատա, Աստրծուն էլ
Այդ ընթացքըդ դուր չի գալ...
Քեզ համար ես կեանքս եմ զոհել,
Դու չես ուզում ինձ խղճալ:

Մէ, նայիր ինձ գէթ մի անգամ
Քո աչքերով քոցավառ,
Այդ հայեացքով գէթ մի անգամ
Շոյիր կեանքըն իմ թշւառ:

Եւ, հաւատա, այդ էլ քաւ է,
Այդ հայեացքըդ չողջողուն,
Որ ինձ մի նոր կեանք պարգեւէ,
Ա՛հ, նորոգ կեանք սիրասո՛ւն:

Ա. Ե. Ամսոն

ՉԵԼ 7. Օրհուրդի շրջազգեստ
դրսուսնի համար.

ՉԵԼ 8. Զմեղ հագուստ երի-
տասարդ կնոջ համար.

Երգիծաբանական

ԱՄԱՌՈՒԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

(Հասցեական և նրազոյն երգիծական)

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

Երևարարական սեղոն:

Կրկործանելի նոր շինուող մի ահա-
ղին տուն: Հետևանքը կըվարդի, որ
կործանուող պատահել է հնդկաստա-
նում տեղի ունեցած երկրաշարժի մեր
կողմերը նորերս հաստատուած գործա-
կալութեան հասցրած ցնցումներից:
Ասել չի հարկաւոր, որ շինութեան կոր-
ծանուած տեղը մի գեղեցիկ տեսարան
կըներկայացնէ, այնքան գեղեցիկ, որ

ամբողջ քաղաքն իր բոլոր ներկայա-
ցուցիչներով այնտեղ կըլինի, որովհետեւ
չափազանց մեծ ժողովուրդ է հաւաք-
ուած այնպիսի տեղեր, ուր դժբախտ
անցքեր են պատահում, օրինակ՝ կոր-
ծանում, սպանութիւն, կռիւ, հրդեհ,
թաղում, մանաւանդ թաղում, քան
այնպիսի տեղեր, ուր լինում են ուրախ
երևույթներ, օրին. թատրոն, դասա-
լսօսութիւններ և այն:

Զողը հօ, ինչ ասել կուզի, կըլինի
ու կըլինի:

Վայ քաղաքում ապրողներին և
ամառանոցներում ապաստանարան
գտնողներին:

Յաճախ հեղեղներն անպակաս կը-
լինին... Մանաւանդ քրտինքի հեղեղ-
ներ:

Զողի ազդեցութիւնը կանանց վրայ
գորաւոր է լինելու: Այնքան գորաւոր,
որ քնքոյշ սեռի ամառային մնացորդ-
ները կաշխատեն իրանց անձերը փըր-
կել շողերի ճնշումներից (յրանք ճըն-
շումներ չեն սիրում) և քրտինք-
ների չանկարծազոս հեղեղումներից,
կռները, վիզը, պարանոցը, կուրծքը,
մէջքի վերին մասը և այլն՝ միանգա-
մայն ազատ կըկացուցանեն, թէ տանը,
(տանը աւելի ազատ, ի հարկէ) թէ
դուրսը՝ փողոցում, թատրոնում, վեր-
ջապէս ամեն տեղ:

Բազմեցիք օդի տեղ թող կուլ կը-
տան:

Մարդիկ և կանայք ամառանոցում
իրար հետ, ծանօթ թէ անծանօթ,
սուանց կրօնի և ազգի խտրութեան
ծանօթութիւններ կըսարքեն: Քա-
ղաքում մնացած մարդ ամուսինները
մի էիջ ազատ շունչ կըքաշեն...

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

Սարսափելի շողեր:

Ի իփիսի շրջակայ ամառանոցներում
կանանց առողջապահական ընկերու-
թեան անդամուհիներն անշուշտ հա-
ղէս կըզան իրանց հին-յունական
զգեստներով, առանց կորսէտների և
շրջազգեստների, կլասիքական պա-
տուածքներով:

Մի քանի ամիսներ, ամառանոցից
իրանց կողմնակի գործակալներից և
բարի կամեցողներից ստացւած տե-
ղեկութիւնների և հրահանգների հա-
մաձայն, չափազանց կըվրդովեն
իրանց կանանց վրայ և. անհամբեր
ներանց գալուն կըսպասեն, որպէս զի
կարողանան մի լաւ ռեպուել ու ղնեսել
(ասիական յատկանիշ, պատմական
փաստ): Մի քանիը շուտափութ ի-
րանց կանանցն ամառանոցից յետ կը-
կանչեն, իրանց անախորժ և ծաղրալի
դրութեանը, իբրջ տալու համար և
մի փոքր շունչ կըքաշեն անշնչելի
օդից տարածուած իւրաներ կուլ տալով:

Մտերմութիւն կըլինի ամառանոց-
ներում ապրող օտար կանանց և
մարդկանց մէջ...

Յ Ո Ւ Ն Ի Ս

Զողերը կըշարունակեն:

Կանանց և մարդկանց (ի հարկէ ոչ
ամուսինների) մտերմութիւնը կըփոխ-

ւի արդէն արկածների, որոնցից ամուսինների պատիւը դադանակի հարւածներ կըստանան և ոտքերով կըկոխկրուեն...

Մի քանի կին-ամուսիններ էլ իրանց մարդ ամուսինների մօտ վերադառնալու ցանկութիւնից կաշխատեն ձեռք քաշել և ուրիշների հետ այլ տեղ փախչել: Չատերին կըջաջողւի աշոյ, շատերն էլ միայն ծաղրանքի առարկայ կըդառնան և ուրիշ ոչինչ:

Վերադարձ ամառանոցներից:

Չոգերը կարող են մեղմանալ, կարող են և չըվերջանալ:

Ամառը, վերջապէս, վերջանալով՝ վերջանում է:

Փոխադր. Գ. Բարուհեանց

Ջիմուրի սէրն ու վերերը

XXIII

Ասացի. «Էհ, ի՞նչու միշտ մռայլ պատկերներ տեսնել, ի՞նչու միշտ ցաւ ու վիշտ երգել, միթէ ուրախ ոչինչ չըկայ: Կեանքում, բնութեան մէջ, Մ, բնութիւնը շատ ուրախ է... բայց որքան վատ եմ զգում ինձ, երբ մտածում եմ, որ եթէ ես չըլինէի կեանքում, բնութիւնն աւելի ուրախ կըլինէր:

XXIV

Արշալուսի շողերի հետ ես զարթնեցի և շողերի ու ցօղերի միջով անցայ պարտէզը. վարդերը բացել էին, ես նրանց համար էի գնում: Ահա մի արքայական վարդ, որ քո փրփուր շուշան կըծքին սազ կըզայ:

Բայց դու հեռու ես, զուր է կեանքից զրկել սիրոյ չքնադ էմբէմին, նա կըթառամի. — «Ո՛հ, մէկ էլ մտածում եմ — ի՞նչ կըլինի, որ վարդն էլ թառամի, քանի որ սէրը թառամել է. վարդըն է սիրոյ համար, և ոչ թէ սէրը վարդի»: Եւ պոկում եմ արքայական ծաղիկը, նրանով զարդարելու իմ վիւնդերական լանջը, պսակում նրան... նա աւելի է կարօտ արցունքով ցողած վարդի, քան քո շուշանադեղ կուրծքը:

XXV

Ասում են, թէ արտաքին գեղեցկութեամբ արբենալը, սիրոյ հեթանոսութեան

ՉԵԻ 9. Գերման-գղեւս.

ՉԵԻ 10. Զինս ամառանոցի համար

թիւնն է. իսկ ինձ թւում է, թէ քո հուր սաթ աչերը չըզոպել, նշանակում է սիրոյ ամենաազնիւ տեսակից զուրկ լինել, իսկ նրանց խորքերը թափանցելու ես հաւասարեցնում եմ Եղեմի շէմքով անցնելուն — հաճելի է քեզ!... թող ինձ հեքաճուս անւանեն:

XXVI

Կարելի է ասել, որ քո անճառելի հրապոյրն ստեղծել է յատկապէս ինձ համար և յատկապէս ոչ ինձ համար: Դու նրանով միայն ինձ տանջեցիր, դու նրանով միայն ուրիշին բախտաւորացրիր: Թող սիրտդ զատաւոր հանդիսանայ արածիդ, ես լուռ եմ տանջւում:

XXVII

Քանի քո գեղեցկութիւնը չըկար աշխարհիս վրայ, ես զարմանում եմ,

թէ ինչպէս էր երկիրն իր հաւասարակշռութիւնը պահպանում, չէ որ նրա ձգողական ոյժը քո հիացք պատճառող չքնադութեամբ է միայն կատարեալ:

XXVIII

Այս հիացմունքով ու վշտով լի տողերը շարում եմ քո և քո խելագարեցնող ոյժի անւան, ոչ թէ ան պատճառով, որ ակնկալութիւն ունեմ քեզնից. ոչ. այլ նրա համար, որ յոյսս միանգամայն հատւած է քեզնից. ինձ երգելու առիթ է տալիս ան զգացումը, որ դու երբէք իմ բարեկամը չես լինելու. այսպէս ցաւի փոխարէն ուրախութիւն և հըրճւանք կըբուրէին իմ տաղերից:

XXIX

Քանի որ շանս ունէի քեզ սիրելու, քանի գիտէի, որ դու էլ ինձ կըսի-

րես, չանդգնում էի քեզ սիրելի. իսկ այժմ արհամարա՞ծ զինուոր եմ, էլ ի՞նչ սրտով սիրեմ քեզ: Իսկ այս սէրը չէ, որ ստիպում է ինձ աշուղ դառնալ, այս սիրոյ բեկորներն են միայն:

XXX

Երևի այժմ ուրիշի ձեռներն են շոյում քեզ, մենք հեռու ենք, ես չեմ տեսնում, որ չուզմունքից սիրտս պայթի. այս լուռ թախիճն էլ բաւական է, որ տակաւ առ տակաւ գերեզման իջեցնէ ինձ քեզնից հեռու, քեզնից օտար!... Այսպիսի սէր շատ կրտսեսնես կեանքումդ?...:

XXXI

Քամին իր մատաքսեայ թեթև թեւերը փռել է հէշթառու գագաթներից և զօրաւոր հսկայի պէս շնչում է ու արտաշնչում նա դէպի մեր վրանները, կարծես ուզում է քշել ու տանել նրանց շատ հեռու, աչքից կորցնել— չէ որ նրանց մէջը լի է թշուառութիւններով... Բայց նրանց էլ կրտսանի... Ոչ, մինչև իմ կեանքն էլ հետը չը տանի, վիշտս չէ կարող բաժանել ինձ նից. նա շատ ծանր է, շատ...

XXXII

Այս Եղեմային վայրերում սէրն էլ անփուշ պիտի լինի. բայց իմ սիրտը մոռացով է պատած, սէրս էլ մենակ... Ես տեսնում եմ երջանիկ գոյգեր, իրար թևի տակ մտած՝ մոռացել են աշխարհս ու նրա թունաւոր նետերը, և զգում եմ, որ ես նրանց նման չեմ, այդ պատճառով էլ վիշտս կրկնապատում է: Որքան էլ պաշտելիս լինեմ քեզ, բայց և այնպէս ինչպէս կուգէի կիսել իմ ցաւերը քեզ հետ, սիրած կին, այն ժամանակ քո երջանկութիւնից ես էլ բաժին կըստանայի մի օր...

XXXIII

Ինչպիսի՞ եռուն աշխարհ, ինչ բախտաւոր ամբոխ... բոլորն էլ ապրում են մի կեանքով, միայն էլի իմ անիծեալ կեանքն է զանազանում... Ես մի վայրի փուշ եմ վարդերի մէջ, իմ գոյութիւնն էլ սազ չէ գալիս այստեղ: Դու սիրգապանձ քաջերով ճեմում ես զշտոյի նման և չես էլ

տեսնում իմ շղթաները. նրանք արևոյթ են կոյր սրտի համար...

XXXIV

Մենք կրկին հանգիպեցինք իրար. շողեկառ. քերը սլացին, իմ մտքերը քեզ հետ ընկերացրի, իսկ դու ինձ մենակ թողեցիր: Չողեկառ. քերը սլացին, մեր ճանապարհները հակառակ էին, իրար հակառակ կողմեր էլ ընկանք... միշտ այդպէս է եղել— իմ սէրը հանգիպել է քո հեզնանքին, իմ երգը՝ քո ծիծաղին. ափսոս, որ զրութիւններ փոխելն անկարելի է:

XXXV

Մենք նշանեցինք իրար հետ. ոչ թէ աղօթքն ու մարդկային վկայութիւնները մեզ նշանեցին, այլ միայն մի համբոյր մեզ միացրեց, որքան երջանիկ զգացինք մեզ... Կաշմար... այսպիսի երազներ քիչ չեն պատահել ինձ հետ, այս տառապանքի օրերում միայն քո չիշտական է, որ երբեմն վաշելյանք է պատճառում ինձ, այլապէս պիտի կորչէի իսպառ: Դրանով էլ դու եմ:

XXXVI

Ամբարտաւանին մէկն այնքան ըստորացաւ աղքատութիւնից, որ ըսկսեց մինչև անգամ փող մուրալ. մուրում էր և իր օրն անիծում, անձնասպանութեան մասին մտածում այդ աստիճան ցածրանալուն համար:

— Ես այդ ընկճած հպարտն եմ, որ քո սէրդ եմ մուրում. դրա պատճառով թէև չեմ էլ մտածում անձնասպանութեան մասին, բայց տակաւ առ տակաւ ինձ սպանում եմ անգիտակցաբար:

XXXVII

Բարև, թշնամի, զիտես թէ որքան ուրախ եմ քեզ պատահելուս համար: Դու էլ ես ուրախ... իմ թըշուառութիւնը տեսնելով, բայց քո թշուառութիւնն ինձ հրճեալք պատճառել չէ կարող, ես խղճում եմ քեզ... նոյն իսկ դու գուր ես կարծում, որ իմ թշուառութեամբ ուրախանալով ինձ ցաւացնում է, ես քո գիտեցածի չափ զժբախտ չեմ, որովհետև դեռ չեմ թողել սպանիչ չպարտութիւնս, որ դու լաւ գիտես...

XXXVIII

Ահա և Կագբէկը! Ի՞նչ փառահեղութիւն!!! Հասել է, ևրկնքին, քիչ էլ գէշը բարձրացել զլուիւր իւրել, կորցրել է ևրկնքի ծոցում, դօտիկից մինչև վրուխ փաթաթելով ամպերում, խառնելով, ձուլելով նրա հետ, և չըգիտես, թէ այն ամպ է, թէ լեռ, տեսիլ, թէ իր, միայն ահա, շատ ու շատ հեռուն, ճիշտ և ճիշտ աւարաշաւարայ աստղերի տեղը մի կոն է սպիտակին տալիս, նրանով ես միայն իմանում թէ հա, Կագբէկը որտեղից որտեղ է հասել, և թուում է, թէ նա երկրի հետ խռով է, կամ չէ ուզում ճանաչել նրա գոյութիւնը, ոտքը դրել է ուղիղ կրծքին, ճնշում, արհամարում, ոտնատակ տալիս, տրորում, վրան նայել չէ կամենում, կարծես ոչ թէ մի քանի հալւաւոր, այլ բիւր բիւրաւոր անթիւ, անհաշիւ ոտնալափերով հեռու է գտնում իր հիմքից, տեղեկութիւն չունի այն բազմաթիւ խոր-խորատների, մռայլած քար ու քօլերի, խոր ու ձորերի աշխարհի մասին...

Ահա քեզ լուռ մեծութիւն!!! Թէև այսքան սէր եմ երգում, բայց սիրտս սիրահարածի սրտի նման չէ բոլորովին, նոյն իսկ ոչ էլ սէր անունը կըրող զգացմունքս է սիրոյ նմանում, ոչ էլ միտքս է սիրահարածի. — սիրահարածի սիրտը լիքն է լինում, սէրը պայծառ ու անդրդելի, միտքը երազների աշխարհ: Այս բոլորից զուրկ եմ ես. բայց թուում է թէ սիրահարած եմ խելառելու չափ. — ասենք՝ սիրահարութիւնը խելագարութեան փոխելը՝ սիրոյ վախճանն է նշանակում... օ, գիտեմ, գիտեմ, ձանձրացել ես խաղալուց, երեխայ, ուրախութեանդ չափ չըկաց...

XXXIX

Այս խաղալուցից աղմուկի մէջ աշխատում եմ մոռանալ զրութիւնս— ինձ, աշխարհը... Ինչու. — որպէս զի անժամանակ կերակուր չըգառնամ որդերին: Ո՞րքան ծիծաղելի բան — այսքան ընկճել ու ստոր համարել և էլի չուզեալ մեռնել, կորչել. ահա թէ որպէս է արբեցնում կեանքը:

XL

Մութն արդէն կոխում է, իսկ ես մեն-մենակ պտուկած եմ այս մռայլ-մութ անտառում յոգնած, բեզարած... Բոլորն անցան, վրաս չընայեցին անգամ, ես բոցն աւերած թռչնի նման քաշւեցի այստեղ: Այս ինչ թախի՞ծ է!.. Ես հիւանդ եմ. դու և մարդիկ ինձ հիւանդացրիք, գործնականի տեղ ֆանտազիան էին սնունդ մատակարարում, ես խելագար եմ, աշխարհը խելագար դարձրեց ինձ..

Առաջ Արայեան

Գիտական նորութիւն

Պենսիլւանիայի «Մեւսնեան» կոչւած համալսարանի ուսուցչատներ՝ Ֆեզենդէն և Կինտեր իրաւունք են վերցրել անթել հեռագրի գործիք շինելու, որ իրանց ասելով, երկու հազար անգամ ուժեղ և զգալի է, քան Մարկոնիի վերջերս հնարած անթել հեռագիրը: Մինչդեռ Մարկոնիի գործիքը հեռագիր է տալիս ոչ աւել քան 90 մղոն, Ֆեզենդէն և Կինտեր իբր թէ հնար են գտել նոյն իսկ Ատլանտեան ովկիանոսի միւս կողմն ևս հեռագիր խփելու:

Անմեղ գրոյցներ

— Եթէ ես հիմա ձեզ համբուրեմ, ի՞նչ կանէք դուք:
— Ես... մայրիկին ձայն կրտամ.
— Ի՞նչ կըլինի յետոյ որ...
— Ոչինչ, ախր մայրիկը տանը չէ:

— Օրիորդ, եկէք ձեր ականջին մի բան ասեմ:
— Հա, վարդանեանի նման, ոչինչ չէ ասում, այլ միայն համբուրում է:

— Ինչ է արդեօք ձեր կարծիքով կինը...
— Կինը շատ... փխրուն արարած է:
— Այո...
— Ի հարկէ, միշտ կոտորում են:

— Չըգիտեմ, թէ ի՞նչպէս իմ փեսացուն բախտաւորացնեմ:
— Զատ հեշտ. լաւ կանէք որ չըպսակւէք հետը:

Փողովարանում. Օրիորդ, ի՞նչ միտք է չղացել ձեր մէջ, որ հովուհու շորեր էք հագել:

— Որովհետեւ գիտէի, որ այստեղ ոչ-խարհեր շատ կան:

Սգակար խումուրներ

Ձեռքերի քանքի դիմ միջոց.— Հաճելի չէ լինում մեզ, երբ սղմում ենք որն իցէ մէկի քրտնած ձեռքը. աւելի ևս հաճելի չէ, երբ մեր ձեռքերը անդադար քրտնում են: Այդ մի տեսակ հիւանդութիւն է, որով տանջւում են առաւելապէս երաժշտութեամբ, կարգով, գրագրութեամբ պարագող կանայք: Թէեւ դժւար է վերջնականապէս քրտնի դէմն առնել, բայց մի հասարակ միջոցով կարելի է փոքր ինչ օգնել: Հարկաւոր է բռն մէջ ածել մի քիչ կարտոֆէլի ալիւր և շարունակ լաւ լւանալ ձեռքերը. այս գործողութիւնը կատարելուց յետոյ ձեռքերը ազատելով քրտնիքից, համարեա ամբողջ 15—20 րոպէ մը նում են չոր:

Մարմարի մաքրելը — Գործածութիւնից իր փայլը կորցրած մարմարին կարելի է նախկին տեսքը տալ թանձր կրի հետ խառնած սապնաջրի օգնութեամբ: Հարկաւոր է մարմարի երեսը վրձինի օգնութեամբ ծածկել այդ խառնուրդով և թողնել այդ դրութեան մէջ 24—30 ժ. ապա վերցնել և լւանալ սապնաջրով: Յետոյ ջրի մէջ լուծւած (իւրաքանչիւր շշին երկու ունցիա) քլորային կրով սրբել և ապա երկու ժամից յետոյ լւանալ մաքուր ջրով:

Թղթի վրայ եղած իւղի կեղտերը վերացնել — Թղթերի վրայ եղած իւղի կեղտերը վերացնելու համար հարկաւոր է վերցնել հաստ ծծանի թուղթ և դնել կեղտի վրայ և որպէս զի հիւթը ծծի—տաքացնել, տակը դնելով մետաղէ զգալ, վրան մի քանի վառած ածուխի կտորներ: Տաքացած գդալով հարկաւոր է ծծանը տակից շփել կամաց, որ իր հերթին տաքանալով կլանում է իւղը. յետոյ վրձինի

ծալը թաթխելով բեկնի եռացրած քաւածքի մէջ (վերցրած շատ չնչին քանակի թեամբ) քսել զգուշութեամբ իւղոտած տեղը: Իւղի հետքերը վերջնականապէս կորցնելու համար այդ տեղը թրջում են ալկոհոլով:

Այլ եւ այլ

Ամերիկայում, մի համայնք այսպիսի որոշում է կայացրել. ամեն մի երկտասարդ տղայ և օրիորդ, որոնք կրցանկան կապել ամուսնական կապերով, պիտի ներկայանան յատկապէս դրա համար հիմնաւ մասնաժողովին, վկայական ստանալու. այդտեղ նրանց լսում և ենթարկում են բժշկական բոլոր կարևոր փորձերին. նրանց թոյլ չեն տալ ամուսնանալ, եթէ մարդը հարբեցող է, ընկեցիկ, բարակացաւոտ, զանազան ախտերով վարակւած, և այլն, որոնք մառանգաբար անցնում են մի սերնդից մյուս սերնդին: Իսկ ինչ վերաբերում է աղջիկներին, նա պէտք է լինի կատարելապէս առողջ և ողջախոհ:

Արդեօք համանակ չէ որ մեր կողմերն ևս այդպիսի կարգադրութիւններ տեղի ունենան, որպէս զի, այսպէս ասած, ժառանգական թշուառութիւններին վերջ տրւէին:

Սոսիալիզմ

Մեւսն. Տ. Մ. Տարաբախտաբար, պիտի ասենք այն Երկու տարի սրանից առաջ կանանց հագուստի վրայ անքան պաճուճանք, զարդ չէին դնում, որքան այժմ: Միաժամանակ և ժանեակ և շղարշ և երիզ ու ժապաւէն, յուլունք ու կոճակներ: Եթէ այդ բոլորը միմեանց հետ շողկապել լմանալ, որ կազմի մի գեղեցիկ ներդաշնակութիւն, շատ լաւ: Բայց որքան ծիծաղելի է լինում, երբ յաճախ պատահում ես մի տիկնոջ վերջին մոդայով հագուած, բայց կտորներ և նրանց արդ ու զարդի, պաճուճանքի մի այնպիսի այլանդակ կազմի, որ ահամայն գալիս ես անց եզրակացութեան որ աւելի լաւ էր, որ այդ հնդդուհաւը պճնէր իր տատերի հագուստով, քան երևար այդ կարկառու ձևով:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ր
ԱՏՐՊԵՑԻ

Խ Ա Լ Ի Ֆ Ա Թ

Հրատարակութիւն
Ջաւադ-է-էգ Բալուդեանի
Ծախում է Հրատարակչի մօտ
Ռոստով Դ/վ. Большая Садовая,
д. Батырова.
Գինն է 30 կոպ.
16-16

Գ ե դ ա կ ա զ մ գ Ր Բ յ յ Կ Ե Ե ր

Պ. ՊԻՕՋԵԱՆՅ՝ Եզդի Մկրչեկեց առնը:
ՀԻՐՎԱՆՋԱԴԵ՝ Մեկանիա:
Վ. ՓՍՓԱՋԵԱՆՅ՝ Հայ բուսաների վրան-
ներում և Առիւծի մահը:
ՅՈՎ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՅ՝ Բանասեղծու-
թիւններ և պատմածք:
ՊՈՒՂԿԻՆ՝ Բանասեղծութիւններ:
ՀԱՏԸ ԷՕ Կ.
Դիմել՝ Թիֆլիս, Աղբիւր-Տաւազի խմբա-
գրութեան գրասենեակ:

Մի երիտասարդ, որ հմուտ է հա-
շտեմի և գիտէ գերմաներէն,
ֆրանսերէն և յունարէն լեզու-
ները և լաւ ծանօթ է միանգամայն
դասաւանդութեան մեթոդին, պատ-
րաստում է այդ առարկաներից վերա-
հանուրդէն ունեցողներին և ցանկա-
նում է դասեր ունենայ հայ ընտա-
նիքներում.
Պայմաններին մանրամասն տեղե-
կանալու համար դիմել՝
Большая Ванкская д. 1: Максудианцу.

Օրհորաճիւղ, գրութիւն, կրօնա-
բնօրէնք, պատմութիւն և գիտական բն-
ագիտական գրքեր և ձեռնարկներ:
Հարկ 10 Կ. Դիմել՝ 3 Դ.
Հասցէ: Երևան, Մարտի 10 փողոց:

ԱՅԵԼՔԱՆԵՐԻ ԱՂԵՑԸ
Պատշաճ բացատրութիւններով պատ-
կերներ երկրաշարժից վնասուած դիւ-
ղերի.
Գինն է 25 կոպ.
Դիմել՝ Тифлисъ, ред. „Таразъ“:

Ա Տ Ր Պ Ե Տ Ի

«Արմաս» վէպ բարձր-հայոց կեան-
քից. գինն է. 2 ր.
«Խեւ-Կարապետ» վէպ հայ կաթողիկ-
ների կեանքից. 1 ր.
«Քոռ Եզիկ» վէպ շիրակ. կեան-
քից. 30 Կ.
Հիւսիսային Վրաստանի գիւղացիների
(թրքահայերի) իրական կեանքից
. 30 Կ.
Ժողովրդային Քրիստոսի (թրք-
բաղայի, կեանքից. 30 Կ.
«Ջուռա» ողբերգ. օպերայի համար
թիւրքահայոց կեանքից. 1 ր.
«Սարգիս» ողբերգութիւն տաճկ-
պատ. կեանքից. 30 Կ.
Քրիստոսի Առաքելութեան թրքահայերի
կեանքից. 30 Կ.
Դիմել Թիֆլիսի Կենտրոնական Դր-
տավաճառանոցին եւ Կովկասի բա-
ղայի հայ գրավաճառներին:
Գրավաճառներ կարող են դիմել
Պոլսու. ВЪ Нахичеванъ н-д, въ
Типографію Бр. АВАКОВИХЪ, որոնց
կրթի սովորական գինումն:
25-20

Ե. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ
Ի Ս Լ Ա Մ
Պատկերազարդ պատմական տետրիւն
Դիմել 30 կոպ.
Վաճառում է Կենդանական գրա-
վաճառանոցում և Տաւազի խմբագրա-
տանը. 25-21

Լ Ո Յ Ս Ե Ս Ա Ր
պատկերազարդ
ԱՋԻԿԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԻ
VI ԴԻՐՔԸ
Բացւած է բաժանորդագրութիւն
VՊ և VIII գրքերի:
Երկու գրքի գինն է 3 ր., մէկինը՝ 2 ր.:
Դիմել՝ Ерванду Лалалянцъ, Тифлисъ,
Семинарія Нерсисянъ.

В И Н О
изъ имѣнія ПРИНЦЕССЫ МЮРАТЪ—
ОДЖАЛЕСЛЫ—1 р., КЛО-ЖАЗОНЪ—50 м.
безъ посуды.
Обращаться: Кутаисъ, Левашевская
улица, m-me Казану. 3-3

Խմբագրութեան գրասենեակից
Պետերբուրգում իշխան Վ. Վ.
Բարիլատինսկու խմբագրութեամբ
Հրատարակող
СЪВЕРХНІЙ КУРЬЕРЪ
Քաղաքական, գրականական ամե-
նօրեայ լրագրի խմբագրութեան
գրասենեակի ճիւղը գտնուում է
Թիֆլիսում, Աղբիւր-Տաւազի խմբ-
ագրութեան գրասենեակում, ուր
ընդունում է Շոթ. Կուր.-ի հա-
մար բաժանորդագրութիւն և յայ-
տարարութիւններ: Առանձին հա-
մարներին, որ ծախում են Թիֆ-
լիսի լրագրավաճառների մօտ,
խնդրում է 5 Կ. աւելի չըվճարել: